

Reykjavík, 9. mars 2021

Mennta- og menningarmálaráðuneytið
Sölvhólgötu 4
101 Reykjavík

Efni: Drög að frumvarpi til laga um breytingu á ýmsum lögum á málefnasviði mennta- og menningarmála (öflun sakavottorðs).

UMFÍ er málsvari þess að tryggja öryggi og vellíðun barna og ungmenna í skóla-, íþrótt- og æskulýðsstarfi. Það er því sérstaklega ánægjulegt að sjá drög að frumvarpi sem ætlað er að tryggja öryggi þeirra frekar.

Öflun sakavottorða einstaklinga sem vinna með börnum og ungmennum er lykilatriði. Eins og frumvarpið lítur út nú verða öll ákvæði um ráðningarbann í sérlögum á sviði mennta- og menningarmálaráðuneytis samræmd og óheimilt að ráða þá til starfa sem hafa verið dæmdir fyrir kynferðisbrot auk annarra brota.

Þetta er gleðiefni enda mikilvægt að svona úrræði nái til allra þeirra sem vinna með börnum og ungmennum. Við verðum einfaldlega að setja börn og ungmenni í fyrsta sætið og leyfa þeim að njóta vafans frekar en starfsfólki sem sækist eftir að vinna með þeim.

Lykillinn að því að tryggja öryggi barna og ungmenna er aðgengi að upplýsingum, m.a. úr sakaskrár er varða bakgrunn starfsfólks, sjálfbóðaliða og allra annarra sem koma að starfi með börnum og ungmennum. Það einnig við um fagfólk og viðbragðsaðila sem vinna ekki með börnum að öllu jöfnu en komast þau í snertingu við þau í viðkvæmum aðstæðum.

UMFÍ vinnur með aðildarfélögum

UMFÍ hefur um nokkurt skeið boðið aðildarfélögum að fá sakavottorð umsækjenda hjá félögunum, starfsfólki og sjálfbóðaliðum. Ferlið er með þeim hætti að einstaklingar hjá félögunum veita UMFÍ heimild á þar til gerðum eyðublöðum til að kalla eftir upplýsingum hjá yfirvöldum. Eyðublöðin sendir UMFÍ til ríkissaksóknara sem hefur brugðist fljótt og vel við öllum óskum. Svörin sem berast innihalda hins vegar aðeins upplýsingar um hvort viðkomandi hafi brotið af sér eður ei, það er að segja með ekkert brot, eitt eða fleiri. Það eru einmitt þær upplýsingar sem félögin þurfa, ekki er nauðsynlegt að fá frekari útskýringar, annaðhvort uppfyllir viðkomandi þessar forsendur eða ekki.

Talsvert flækjustig er í þessu ferli. Hver einstaklingur þarf að veita heimild til upplýsingaöflunar á eitt eyðublað og getur farið svo að talsverðan tíma tekur að senda inn öll þau eyðublöð sem þarf frá hverju félagi. Sérstaklega er þetta tímafrekt í félögum með marga starfsmenn, þjálfara og sjálfbóðaliða. Upp hafa komið tilvik þar sem ríkissaksóknari hefur neitað að veita upplýsingar úr sakaskrár viðkomandi einstaklings á þeim forsendum að heimildin sé orðin nokkurra mánaða gömul.

Ef lög um öflun sakavottorða eiga að virka sem skyldi og uppfylla markmið sín þá er mikilvægt að þau auðveldi forráðamönnum félaga að afla upplýsinga úr sakavottorðum á einfaldan hátt og skilvirkan hátt. Heimild fyrir nokkra starfsmenn og sjálfboðaliða eða stærri hóp fólks myndi einfalda verki mikið og flýta fyrir allri vinnunni.

Klárur málið

Málefni sakavottorða hefur velkst um í stjórnarkerfinu í áraraðir eða í meira en í þau sex ár sem liðin eru síðan undirrituð hóf störf hjá UMFÍ. Fá en góð skref hafa verið stigin á þeim árum. Sömuleiðis hefur verið rætt víða um breytt og aukið aðgengi að öflun sakavottorða í því skyni að auka öryggi barna og ungmenna í skipulögðu íþrótta- og æskulýðsstarfi.

Nú er kominn tími til aðgerða.

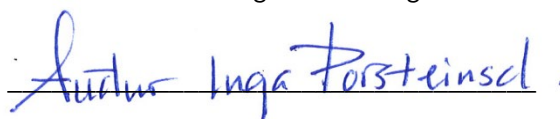
Við hjá UMFÍ bendum jafnframt á mikilvægi samræmingar í þessum málaflokki. Á sama tíma og skólar geta sent inn erindi í fagråd eineltismála hjá Mennta- og menningarmálaráðuneytinu þá stendur íþrótta- og æskulýðsfélögum það ekki til boða. Þessu verður að breyta.

Saman erum við öll betri

Ungmennafélag Íslands, skammstafað UMFÍ, er landssamband ungmennafélaga. UMFÍ var stofnað í ágúst árið 1907. Sambandsaðilar UMFÍ eru 28 talsins sem skiptast í 21 íþróttahérað og 7 ungmennafélög með beina aðild. Alls eru um 450 félög innan UMFÍ. Stór meirihluti félagsmanna eru börn og ungmenni og því lykilatriði að tryggja öryggi þeirra.

Forsvarsfólk UMFÍ og ungmennaráð UMFÍ er reiðubúið til frekari útskýringa og aðstoðar á fleiri stigum málsins ef þess er óskað.

f.h. Ungmennafélags Íslands

Auður Inga Þorsteinsdóttir,
framkvæmdastjóri UMFÍ